

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

4.11.2025 г.

X РД09-3427/04.11.2025 г.

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката
Signed by: Lyubka Ivanova Stoyanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията код **073204** „Парково строителство“ от професионалното направление код **0732** „Строителство“ съгласно приложението.

4.11.2025 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО
ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление							
Код: 0732	Строителство						
Професия							
Код: 073204	Парково строителство						
Степени на професионална квалификация				-	-	III	-
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)				-	-	4	-
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)				-	-	4	-

София, 2025 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 073204 „Парково строителство“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция);
- критерии за оценяване на изпитните теми;
- указания за разработване на писмен тест;
- указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация;
- критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита.

2. Част по практика на професията

- указания за съдържанието на индивидуалните задания;
- критерии за оценяване на индивидуалните задания.

3. Система за оценяване

4. Приложения

- образец на изпитен билет – част по теория на професията;
- образец на индивидуално задание по практика;
- образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект;
- образец на рецензия на дипломен проект;

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Семенно и вегетативно размножаване на декоративната растителност. Отглеждане на посадъчен материал. Засаждане на различните видове фиданки

Особености на семенното и вегетативното размножаване на декоративната растителност. Предимства и недостатъци на семенното и вегетативното размножаване. Морфологични белези и биологични свойства на семената. Предпосевна подготовка на семената и обработка на почвата и използвана за целите механизация. Засяване на семената и използвана механизация за целта. Добиване на вегетативен материал и методи за вегетативно размножаване. Грижа за посевите и пониците, получени при генеративното размножаване, и новите растения от вегетативното размножаване. Подготовка на терена и почвата за засаждане на дървесно-храстова и цветна растителност. Засаждане на едро-, средно- и дребноразмерни дървесни фиданки, храстова и цветна растителност. Следпосадъчни грижи за новозасажените растения

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Обяснява същността на семенното размножаване. Посочва предимствата и недостатъците на семенното размножаване. Изброява и обяснява биологичните свойства и наследствените и посевни качества на семената. Посочва факторите на външната среда, влияещи върху поникването на семената	15
2. Посочва начини за проверка кълняемостта на семената. Обяснява и описва различните манипулации за предпосевна подготовка и засяване на семената. Посочва посевни схеми. Описва условията и мястото на засяване в зависимост от екологичните изисквания на отделните видове	12
3. Посочва начини за предпосевна обработка на почвата. Определя етапи на предпосевната обработка на почвата. Изброява подходяща механизация за подготовка на почвата за засяване на семена	10
4. Посочва начини на засяване на семената. Обяснява на каква гъстота и дълбочина се засяват семената в зависимост от конкретния вид. Посочва подходящи сезони за засяване. Изброява подходяща механизация за засяване на семена. Посочва и описва различните видове грижи за посевите и пониците	10

5. Определя норми за поливане на пониците. Посочва методи за резитба. Обяснява методите за разрохкване на почвата около пониците и начините на засенчване. Определя време за плевене на пониците. Описва методи за пикиране и засаждане на фиданките	8
6. Обяснява същността на вегетативното размножаване на декоративните дървета и храсти. Посочва предимствата и недостатъците на вегетативното размножаване	10
7. Описва начини за добиване на вегетативен материал за размножаване на декоративна дървесно-храстова растителност. Подразделя и обяснява методи за размножаване чрез резници. Илюстрира и обяснява методи за размножаване чрез отводки и стъблени повлекла. Илюстрира и обяснява методи за размножаване чрез присаждане. Описва специфичните начини за размножаване на цветята	15
8. Описва основните методи за засаждане на дървета, храсти, цветя и декоративни треви в паркове и градини. Разграничава особеностите на засаждане на растения в контейнери, с коренова бала и с открита коренова система. Дефинира особеностите и сезоните за засаждане	12
9. Описва следпосадъчните грижи за новозасадените растения	8
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Разсадници за декоративна растителност и градински центрове за производство на цветя. Приложение на цветята на открито и в интериора

Устройство и организация на декоративните разсадници и градинските центрове за производство на цветя. Основни изисквания при избор на място и етапи на изграждане на декоративните разсадници. Устройство на закрити производствени площи – оранжерии и парници. Определяне на подходящ асортимент от декоративна растителност за територията на декоративните разсадници. Мероприятия за обработка на почвата при производство на декоративна растителност в декоративните разсадници и градинските центрове. Инвентар и механизация, използвани в декоративните разсадници. Приложение на цветята в екстериора. Видове цветни композиции. Приложение на цветята в интериора. Създаване на цветни аранжировки

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Обяснява предназначението на разсадника за декоративна растителност. Сравнява различните видове разсадници в зависимост от видовия състав и предназначението на културите. Посочва изискванията към територията, подходяща за изграждане на разсадници, начина на планиране и изброява етапите на изграждане на разсадник за декоративна растителност	12

2. Обяснява устройството на декоративния разсадник, принципите на зонироване и функционално разпределение на територията му (устройство на административна и производствена част). Описва основните школи в декоративния разсадник. Оценява условията, необходими за успешното производство на качествени посадъчни и посевни материали. Разпределя по подходящ начин отделните производствени площи (оранжерии и парници, маточници, площи за пикиране, различните школи за отглеждане на дървета и храсти, торище, складови помещения и др. Изброява подходящ инвентар и механизация за изграждане на разсадник за декоративна растителност	15
3. Посочва специфични изисквания за подбор на подходящ асортимент за изграждане на декоративен разсадник. Определя подходяща декоративна растителност за изграждане на дендрариум. Посочва подходяща декоративна дървесно-храстова растителност за изграждане на ветрозащитни пояси за района на разсадника	8
4. Описва същността на оранжерията. Описва основните мероприятия, свързани с отглеждането на декоративна растителност на открито и в оранжерии. Обяснява устройството на оранжерията според: конструктивните ѝ особености; предназначението ѝ; температурата, която поддържа. Описва вътрешно устройство на оранжерия. Посочва начини за отопление	15
5. Описва предназначението на парника. Подразделя видовете парници според конструктивните им особености. Посочва начини за отопление. Изброява инвентара и механизацията в градинския център	10
6. Посочва видовете ръчни инструменти и механизирани техника, използвани за обработка на почвата, засяване, пресаждане и поддържане на растенията в декоративни разсадници и цветопроизводствени стопанства. Посочва работата с различните видове ръчни инструменти. Описва работата с различните видове машини	12
7. Изброява видове торове и определя норми за торене и методи за торене. Изброява подходящ инвентар и механизация за изграждане на разсадник за декоративна растителност. Подразделя основни мероприятия за запазване на почвите на територията на декоративния разсадник. Посочва видовете обработка на почвата и определя последователността на обработка на почвата	10
8. Описва цветни композиции за открита селищна среда със свободна форма (масив, цветна група, цъфтяща поляна). Описва цветни композиции с удължена форма (бордюр, смесен бордюр). Избира подходящи видове цветя за конкретните композиции. Описва цветни композиции за открита селищна среда с геометрична форма. Посочва подходящи видове за пролетно и лятно зацветяване	12
9. Описва приложението на цветята в закрыта селищна среда с цели растения според екологичните фактори и композиционните принципи	6
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Използване на дървесно-храстова растителност в парковото строителство. Дървесно-храстови масиви, групи, солитери, живи плетове и топиарии. Поддържане на дървесно-храстова растителност

Използване на дървесно-храстовата растителност в парковото строителство в зависимост от: декоративни качества, биологични характеристики, екологични и естетически функции. Дървесно-храстови масиви – същност, видове ДХМ, приложение, функции и външни характеристики. Подбор на подходяща растителност за изграждането им. Дървесно-храстови групи – същност, класификация на ДХГ, принципи и похвати за композиционното им оформяне и ситуиране в зелените площи. Подбор на подходяща растителност за изграждането им. Солитери – същност, приложение и функции. Подбор на подходяща растителност. Живи плетове – същност, класификация, приложение, функции и подбор на подходяща растителност за изграждането им. Топиарии – същност, приложение, функции и подбор на подходяща растителност за реализирането им. Етапи и технология за изграждане на ДХМ, ДХГ и живи плетове. Поддържане на ДХМ, ДХГ, солитери, живи плетове и топиарии

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява начини за използване на дървесно-храстова растителност в парковото строителство, в зависимост от: декоративни качества, биологични характеристики и екологични функции. Посочва дървета и храсти, които притежават ценни декоративни качества	6
2. Дефинира понятието „дървесно-храстови” групи и посочва и принципите за изграждане им. Обяснява приложението и функциите на дървесно-храстовите групи. Посочва класификацията на дървесно-храстовите групи в зависимост от тяхното разположение, състав, оформяне и размери. Посочва принципни положения при проектиране и изграждане на дървесно-храстовите групи	14
3. Дефинира понятието „дървесно-храстови масиви“. Обяснява приложението и функциите на дървесно-храстовите масиви. Разделя групите дървесно-храстови масиви в зависимост от тяхната гъстота, форма и етажност. Посочва подходяща дървесно-храстова растителност за изграждане на дървесно-храстови масиви и сравнява възможностите за използване на различни посадъчни схеми	10
4. Дефинира понятието „солитер”. Обяснява приложението и функциите на солитерите. Изброява подходяща растителност за изграждане на солитери	8
5. Обяснява предназначението и функциите на живите плетове и топиариите. Посочва и обяснява класификацията на живите плетове по различни фактори. Диференцира и описва дървесни и храстови растения (по екологични и морфологични особености), подходящи за изграждане на живи плетове от различен тип въз основа на тяхната устойчивост на резитби, гъстота и други морфологични особености. Посочва подходящи видове за оформяне на топиарии въз основа на тяхната устойчивост на резитби, гъстота и други морфологични	16

особености	
6. Посочва възможностите за използване на различни посадъчни схеми и подходящ сезон за засаждане. Описва технологичните етапи при създаване на живи плетове – маркиране на трасето за засаждане спрямо посадъчна схема, изкопаване на бразди или ямки, засаждане на растенията и първоначални грижи	12
7. Обяснява технологията на поддържане на дървесно-храстовата растителност. Посочва подходяща механизация. Определя подходящи методи за обработка на почвата под дърветата и храстите. Посочва подходящи начини за поливане и оросяване на растенията	12
8. Посочва подходящи торове за основно наторяване на дървесно-храстовата растителност и определя норми за торене и подхранване на отделните видове. Подразделя видовете резитби на дървесно-храстовата растителност през различните сезони	10
9. Описва основните грижи за поддържане на живите плетове и топиарии (поливане, оформящи и сгъстяващи резитби, подхранване). Познава методите за оформящи резитби при различни типове живи плетове – ниски, средни и високи. Илюстрира варианти за живи плетове в изглед отпред и отгоре.	12
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Изграждане и поддържане на скални кътове и алпинеуми.

Изграждане и поддържане на розариуми

Розариуми – функции, предназначение и изисквания към терена и почвата. Композиционни стилове. Класификация на розите в розариума. Видове рози в розариума. Етапи на изграждане на розариума. Технология на работата при изграждане на розариума. Принципи на подреждане на розите. Качества и функция на допълнителната растителност в розариума. Технология за поддържане на розариум. Механизация, инструменти и пособия за изграждане и поддържане на розариум. Скален кът и алпинеум – характеристика. Мястото на скалните кътове и алпинеуми в зелените площи. Етапи на проектиране и изграждане. Основни композиционни принципи при подреждане на скалния материал и проектиране на алейната мрежа и водните ефекти. Принципи и критерии за избор на видове и материали. Композиционни принципи при подреждане на декоративна цветна и храстова растителност. Подходящи видове храсти и цветна растителност за изграждане на скалните кътове и алпинеуми

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на розариума. Обяснява изискванията към терена и почвата. Формулира критериите за подбор на място за розариум	8
2. Обяснява етапите на проектиране на розариуми. Разграничава композиционните принципи при оформление на розариумите и посочва класификацията им в стилово отношение	8
3. Посочва качествата и функцията на растителността, намираща приложение в розариумите. Класифицира розите спрямо разположението им в пространството	8
4. Описва технологията, изброява и обяснява етапите на изграждане на розариуми, посочва подходящи сезони за засаждане	12
5. Описва технологията за поддържане на растителността в розариумите. Обяснява основните принципи при резитба на розите. Описва начините на зазимяване при различните групи рози. Описва специфичните грижи за различните видове рози (катерливи, храстовидни, чаенохибридни, бордюрни, полиантови, щамбови и др.). Посочва подходящи торове за подхранване на розите и сезони за внасяне. Посочва подходяща механизация за подготовка на почвата, засаждане и отглеждане на рози	16
6. Дефинира понятията „скален кът“ и „алпинеум“. Обяснява изискванията към терена и почвата. Формулира критериите за подбор на място за изграждането им (посочва характеристиките на терена, подходящ за изграждане на скални кътове и алпинеуми). Посочва принципите и методите за моделиране и укрепване на терена	12
7. Обяснява етапите на проектиране на скални кътове и алпинеуми. Описва принципите на композирането им, на подреждане на растителността и скалните късове в тези обекти	10
8. Описва технологията, изброява и обяснява етапите на изграждане на скални кътове и алпинеуми. Обяснява технологията на засаждане на растителността	16
9. Описва технологията за поддържане на растителността в скалните кътове и алпинеуми	10
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Изграждане и поддържане на тревни площи

Функции и предназначение на тревните площи. Класификация на тревните площи. Подготовка на терена при изграждане на тревни площи. Етапи и технология на изграждане при отделните видове тревни площи. Материали и механизация и инструменти за изграждане на тревни площи. Подбор на подходяща тревиста растителност за изграждане на тревни площи. Технология за поддържане на тревни площи. Норми и начини за поливане и торене на тревните площи. Защита от болести и вредители. Механизация, инструменти и пособия за поддържане на тревни площи. Възстановяване на тревните площи

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Класифицира тревните площи спрямо различни фактори. Описва отделните тревни площи според техните функции, предназначение и екологични изисквания на използваните тревни видове	15
2. Описва дейностите, свързани с подготовката на терена за изграждане на тревни площи. Определя и описва етапите на изграждане	15
3. Описва методите за засяване на тревните площи (ръчно, механизирано) и полагане на тревни чимове. Обяснява технологията на засяване в зависимост от конкретния вид. Определя подходящ сезон за засяване и полагане на чимове. Посочва дълбочината на засяване в зависимост от вида на почвата и размера на семената. Описва грижите за посевите. Обяснява технологиите за зачимяване	20
4. Посочва предимства и недостатъци на двата вида затревяване	5
5. Посочва инструментите и механизацията, използвани за изграждане и поддържане на тревни площи. Описва принципите на работа при правилното използване на техниката за изграждане и поддържане на тревни площи, правилата за безопасна работа с оборудването за поддържане и изграждане на тревни площи	10
6. Подразделя видове тревни смеси за изграждане на различни типове тревни площи и обяснява с какво се съобразява изборът им. Описва методите за изчисляване на необходимите материали за изграждане на тревни площи. Посочва видовете разходи, свързани с изграждането и поддръжката на тревните площи. Посочва специфичните изисквания за определяне количествата при различните методи за изграждане	10
7. Описва технологията на поддържане на тревните площи. Разграничава видовете дейности и грижи за тревните площи през различните сезони. Определя нормите и начини за поливане. Посочва подходящи торове и норми за торене на тревните площи. Посочва начини за косене и височина на косене. Изброява начини за защита от болести и вредители. Изброява подходяща механизация, инструменти и пособия за поддържане на тревни площи	18
8. Посочва мероприятия, свързани с възстановяването на сериозно увредени тревни площи. Обяснява грижите за тях при подобряване на естетическия им вид	7
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Паркови архитектурни елементи и съоръжения и обзавеждане на парковата среда

Функция, предназначение и класификация на водните площи. Технология на изграждане на декоративни водни площи (пейзажни, геометрични). Същност на водните каскади и особености при изграждането им. Технологии за изграждане и поддържане на водни площи и съоръжения. Избор на материали за изграждане на водни площи. Композиционно оформяне с растителност на водните площи. Класификация на растителността спрямо изискванията ѝ към въздушната и почвената влажност. Чешми – характеристика, размери, материали за изпълнение, мястото им в паркова среда. Класификация на парковите архитектурни елементи

и обзавеждане спрямо техните функции. Основни принципи и изисквания при ситуирането на парковите архитектурни елементи и обзавеждане в паркова среда. Композиционно оформяне с растителност на парковите архитектурни елементи. Подбор на подходящи декоративни видове. Перголи и треяжи – функции и материали за изпълнение. Подходяща увивна растителност. Подпорни стени – същност, видове, материали за изпълнение. Основни видове зидарии. Подходяща растителност за озеленяването им

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Класифицира водните площи по дадени признаци и описва функциите и предназначението им в парковата среда	10
2. Описва технологията за изграждане на пейзажни водни площи с хидроизолация от естествени и синтетични материали	8
3. Описва технологията за изграждане на геометрични водни площи тип водно огледало със свързващи вещества. Илюстрира варианти на профилиране на коритото (вертикален разрез). Посочва подходящи материали	12
4. Дава дефиниция за водна каскада. Обяснява етапите ѝ на изграждане и посочва мястото ѝ в парковата среда	8
5. Посочва и описва екологичните групи растения в зависимост от отношението им към водата. Представа подходяща водна и крайводна растителност	8
6. Описва видовете чешми, посочва подходящи размери и материали за изпълнение. Определя мястото им в паркова среда	6
7. Класифицира парковите архитектурни елементи и обзавеждане спрямо техните функции и предназначение	10
8. Посочва основните принципи и изисквания при ситуирането на парковите архитектурни елементи и обзавеждане за изграждане на функционална и естетически издържана паркова среда. Изброява подходящи материали за създаването на скулптурни произведения	10
9. Обяснява композиционното оформяне с растителност на парковите архитектурни елементи и обзавеждане за хармоничното им вписване в парковата среда. Предлага подходящи видове за подчертаване на декоративни паркови архитектурни елементи	8
10. Дефинира понятията „пергола“ и „треяж“. Посочва функциите им и подходящи материали за изграждането им. Представа най-често използваната цветна и храстова растителност за озеленяването им	8
11. Обяснява предназначението на подпорните стени. Диференцира и описва видовете подпорни стени и каменни зидарии. Посочва материали за изпълнението им и подходящи растителни видове за озеленяването им	12
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Грижи за зелените площи за широко обществено ползване през всички сезони. Защита на парковата растителност от повреди, болести и вредители

Мероприятия за обработка на почвата. Инструменти и механизация за тяхното изпълнение. Видове торове и тяхното предназначение. Сезони за торене. Мероприятия за поддържане на дървесната, храстовата и цветната растителност в зелените площи за широко обществено ползване. Видове резитби при дървета, храсти и живи плетове. Сезони за тяхното провеждане. Грижи за цветните композиции от едногодишни и многогодишни цветя. Поддържане на затревените площи през различните сезони. Неинфекциозни болести и повреди по декоративната растителност. Класифицира основните повреди и болести по декоративната растителност Видове паразитни растения. Видове вредители по парковата растителност. Препарати и дейности, свързани с растителната защита, и принципите за безопасна работа с тях. Укрепване на клони и отстраняване на болести и повреди по декоративната растителност. Скици за укрепване на клоните на дървета и храсти, както и начини за лекуване на дърветата

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Изброява и обяснява мероприятията за обработка на почвата и необходимите за тях инструменти и механизация. Назовава различните видове торове, използвани в зелените площи за широко обществено ползване, и обяснява предназначението им. Посочва сезоните за торене	12
2. Диференцира и описва видовете резитби при декоративните дървета. Обяснява методите за резитба на декоративните дървета и посочва подходящи сезони за извършването ѝ. Диференцира и описва видовете резитби при отделните групи храсти. Обяснява методите за резитба на храсти. Изброява и характеризира спецификите на живия плет. Обяснява видовете резитби на живия плет в зависимост от предназначението и различните етапи на растеж. Обяснява начини за зазимяване на декоративни дървета и храсти	15
3. Диференцира и обяснява мероприятията за поддържане на цветни композиции от едногодишни цветя. Описва грижите за поддържане на многогодишни цветя	10
4. Обяснява грижите по поддържане на тревните площи по сезони	8
5. Формулира понятията „болест“ и „повреда“. Обяснява болестите и повредите, причинени от неблагоприятни почвени условия: – болести, причинени от недостиг и излишък на влага в почвата – болести, причинени от недостиг на хранителни вещества в почвата Изброява мероприятия за подобряване на почвените условия	7

6. Обяснява болестите и повредите, причинени от неблагоприятни атмосферни условия: – екстремни температури – недостиг или излишък на светлина – повреди от сняг, градушка и вятър Посочва чувствителни видове към тези типове повреди. Изброява необходимите предпазни мерки Посочва и описва видовете повреди, причинени от човешка дейност	8
7. Посочва причинителите на инфекциозни заболявания. Класифицира основните заболявания, причинени от бактерии, гъби, вируси. Обяснява симптоматиката на основните болести, причинени от бактерии, вируси, гъби	10
8. Посочва видове паразитни растения. Разграничава и описва най-характерните болести, които причиняват	5
9. Класифицира вредителите по парковата растителност. Изброява и описва видовете повреди, които причиняват	10
10. Посочва видовете дейности и препарати за растителна защита, както и тяхното приложение. Описва принципите за безопасна работа с тях	5
11. Представа схематично и описва методи за укрепване на клони и отстраняване на болести и повреди по декоративни дървета и храсти	10
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Оформяне на зони за активен и пасивен отдих. Устройство на детски площадки

Същност на пасивния и активния отдих в парковата среда. Общи изисквания при избор на място и обзавеждане. Подходящи настилки при изграждането на зони и кътове за пасивен и активен отдих. Принципи на положения при оформянето с растителност на зони и кътове за пасивен и активен отдих. Нормативни изисквания и стандарти за осигуряване на безопасност при планиране и изграждане на детски площадки. Избор на място за изграждане на детски площадки. Видове детски площадки. Подходящи настилки при изграждането на детски площадки. Детски съоръжения – изисквания и примерни схеми. Значимост и подбор на декоративната растителност при озеленяването на детски площадки. Устройство на дворните пространства към обединените детски заведения

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Обяснява същността на пасивния и активния отдих и разграничава изискванията при избора на място за изграждането на съответните зони и кътове за отдих	10
2. Посочва характерни елементи и парково обзавеждане на зоните и кътовете за пасивен и активен отдих, както и подходящи настилки за изграждането им	6

3. Посочва принципи и похвати от ландшафтното проектиране за оформянето на обемно-пространствената композиция на зоните и кътовете за пасивен и активен отдих	8
4. Познава нормативните изисквания и стандарти за осигуряване на безопасност при изграждане на детски площадки (изисквания към растителността, съоръженията, настилките и общото оформяне на пространствата за игра)	15
5. Обяснява общите изисквания при избор на място за изграждане на детски площадки. Дава примери за подобряване на микроклиматичните условия на детските площадки	10
6. Посочва класификации на детските площадки	6
7. Изброява подходящи настилки за изграждане на детски игрови пространства. Дава примери за детски съоръжения и представя подходящи схеми в план и изглед на някои от тях	15
8. Обяснява значимостта на растителността при озеленяването на детски площадки. Определя и описва подробно подходящи дървесни и храстови видове при озеленяване на детски площадки	10
9. Описва изискванията към устройството на дворните пространства в обединените детски заведения и обемно-пространствената композиция на растителността	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Алейна мрежа, видове декоративни настилки – материали, конструкция, приложение и поддържане

Алейна мрежа – същност и функции. Конструкция на настилките – основи на настилките, междинни пластове и покрития. Видове основи и покрития според наличието или отсъствието на свързващи вещества в състава им. Настилки с естествени покрития. Настилки с изкуствени покрития. Ударопогълщаща настилка. Затревена настилка. Технология за полагане на различните видове настилки. Проектно-сметна документация при изграждане на настилки. Поддържане на декоративните настилки

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и функциите на алейната мрежа. Различава видове алеи. Посочва изискванията, на които да отговарят алейните настилки при различните условия и натоварване	10
2. Познава конструкцията на различните видове настилки. Посочва функциите на отделните пластове и характерните им особености (състав, дебелина и др.)	14
3. Посочва видовете основи при изграждане на алейни настилки. Обяснява същността и приложението на запечатаните и незапечатаните покрития. Посочва примери за запечатани и незапечатани настилки	10

4. Класифицира декоративните настилки спрямо вида на покривните материали. Посочва и описва настилки с естествени и изкуствени покрития. Описва случаите на приложение на настилки с естествени и изкуствени покрития. Посочва предимствата и недостатъците на различните видове настилки	15
5. Описва случаите на приложение на ударопоглътящите настилки. Посочва различни материали за изпълнението им. Описва случаите на приложение на затревените настилки	8
6. Описва видовете бордюри, приложението и функциите им. Изброява подходящи материали за изработването им	8
7. Познава изискванията за подготовка на земното легло и основата и тяхната роля за дълготрайността на настилка. Обяснява технологията за изграждане на различните видове настилки в зависимост от материалите и схемата им на полагане. Посочва дейности, свързани с поддържането на декоративните настилки	15
8. Описва необходимата проектно-сметна документация за изграждане на настилки и обяснява начините за изготвянето ѝ. Представя графично пример за подреждане на плочи от естествен или изкуствен материал в М 1:50 или М 1:20 (творческа идея). Изготвя разрез на настилка, граничеща с тревни площи с бордюри. Изчислява необходимото количество настилка за 2 кв. м	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Озеленяване на урегулиран поземлен имот (УПИ) във вилна зона. Вертикално озеленяване на сгради, архитектурни съоръжения, балкони и тераси

Необходими изходни данни. Проектно-сметна документация – необходими проекти и детайли. Определящи фактори при паркоустрояването на УПИ – местоположение, денивелация, големина на имота и др. Основни принципи при паркоустрояването и функционалното зонироване на УПИ във вилна зона. Моделиране на терена и преодоляване на голяма денивелация. Изисквания към планирането на алейната мрежа и подбор на материали за изграждането ѝ. Архитектурни елементи и обзавеждане в урегулираните поземлени имоти във вилни зони. Объемно-пространствена композиция в урегулираните поземлени имоти във вилни зони – функции и подбор на подходяща растителност. Основни композиционни принципи при вертикалното озеленяване и фасадното зацветяване. Архитектурни конструкции за вертикално озеленяване в зелените площи и зацветяване на фасади, балкони и тераси. Цветя и храсти, подходящи за вертикално озеленяване в зелените площи, зацветяване на балкони, тераси, фасади. Поддържане на декоративната растителност, използвана за вертикално озеленяване. Предимства и недостатъци на вертикално озеленяване

Дидактически материали: чертожни пособия и принадлежности за оцветяване, графитен молив, гума, острилка

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Посочва необходимите изходни данни за паркоустрояването на урегулиран поземлен имот във вилна зона. Назовава фазите за проектиране и изброява съпътстващите ги чертежи, давайки обща информация за съдържанието им	10
2. Изброява и обяснява определящите фактори при решаване на паркоустройствената задача – местоположение, климат и др. Описва функционалното зонироване в УПИ във вилна зона. Обяснява основните принципи в ландшафтното проектиране при устройството на УПИ във вилна зона	10
3. Обяснява предварителните земни работи при моделирането на терена за изграждане на алейна мрежа. Посочва методите за укрепване на терена при наличието на голяма денивелация	10
4. Изброява функциите на алейната мрежа и изискванията за нейното планиране и изграждане. Посочва подходящи материали за изпълнението ѝ	10
5. Изброява основните архитектурни елементи в УПИ във вилна зона и описва техните функции. Изброява подходящи материали за изграждане на ограда. Посочва максимално допустима височина на оградата	10
6. Изброява функциите на декоративната растителност и описва качествата ѝ при подбор за озеленяване на УПИ във вилна зона. Определя подходящи видове за постигане на целогодишен декоративен ефект. Посочва отстоянията на декоративната растителност от регулационните линии на съседните имоти според нормативните изисквания	16
7. Посочва основните композиционни принципи при вертикално озеленяване. Изброява и описва архитектурни конструкции за вертикално озеленяване в зелените площи и зацветяване на фасади, балкони и тераси	14
8. Посочва най-често използваната декоративна растителност за вертикално и каскадно озеленяване. Описва техните отличителни белези. Сравнява ги по колорит, продължителност на цъфтеж и декоративни качества	10
9. Диференцира и обяснява и мероприятията по поддържане на растителността в условията на вертикално озеленяване. Сравнява предимствата и недостатъците на вертикалното озеленяване	10
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроса/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията. Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница – съдържа наименование на институцията, от името на която се предлага тестът, и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;
- начините за нанасяне на отговорите;
- права и задължения на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест – изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подреждат по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване – предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- за трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и др.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпитна тема №	III степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	2	10
2	2	10
3	2	10
4	2	10
5	2	10
6	2	10
7	2	10
8	2	10
9	2	10
10	2	10
	20	100

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част;
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведението) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част – формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използвана в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; брой редове в стр.: 30; брой на знаците: 60 знака в ред.

Общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака.

Шрифт: Times New Roman.

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект	20
1.1. Логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. Задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. Използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. Стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати	20
2.1. Изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. Оригиналност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. Задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4
3. Представяне на дипломния проект	20
3.1. Представянето на разработката по темата е ясно и точно	5
3.2. Онагледяване на експозето с: а) презентация б) графични материали в) практически резултати г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10
3.3. Умения за презентиране	5
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект	30
4.1. Разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. Логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. Съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието.

Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията включва:

- тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаемите, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия;
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение;
- критерии за оценяване.

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

2. Критерии за оценяване

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда*	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не
2.	Ефективна организация на работното място	5
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5

3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10
4.2.	Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
Общ брой точки:		100

*Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя **оценка слаб (2)**.

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 073204 „Парково строителство“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимално 100 точки;
- част по практика на професията – максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е, както следва:

- за трета степен на професионална квалификация – в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на 0,5, и получения брой точки от частта по практика на професията, умножен с 0,5.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Образец на изпитен билет – част по теория на професията

.....
(Пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ... „...“

Изпитен билет № ...

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
(Изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание.)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо):

.....
.....
.....
Председател на изпитната комисия:.....
(Име и фамилия) (Подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(Име и фамилия) (Подпис)

(Печат на училището/обучаващата институция)

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(Пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

по професия код ... „...“

Индивидуално задание № ...

На ученика/обучавания
(Грите имена на ученика/обучавания)

от.....клас/курс, начална дата на изпита: начален
час:.....

крайна дата на изпита:..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се
(Вписва се темата на практическото задание)

а. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....
.....
.....

Ученик/обучаван:
(Име и фамилия) (Подпис)

Председател на изпитната комисия:
(Име и фамилия) (Подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:
(Име и фамилия) (Подпис)

(Печат на училището/обучаващата институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(Пълно наименование на училището)

ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА
по професия код ... „...“

На ученик/ученичка от.....клас
(Грите имена на ученика)

Тема:
.....

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
.....
.....

График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект

б) контролни проверки и консултации
.....
.....
.....
.....

в) краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:
(Име, фамилия) (Подпис)

Ръководител консултант:
(Име, фамилия) (Подпис)

Директор:
(Име, фамилия) (Подпис)

(Печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

.....
(Пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....
..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на
комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпит чрез защита на дипломен проект в
теоретичната и практическата част.

гр./с.,
.....20..... г.

Рецензент:
(Подпис)